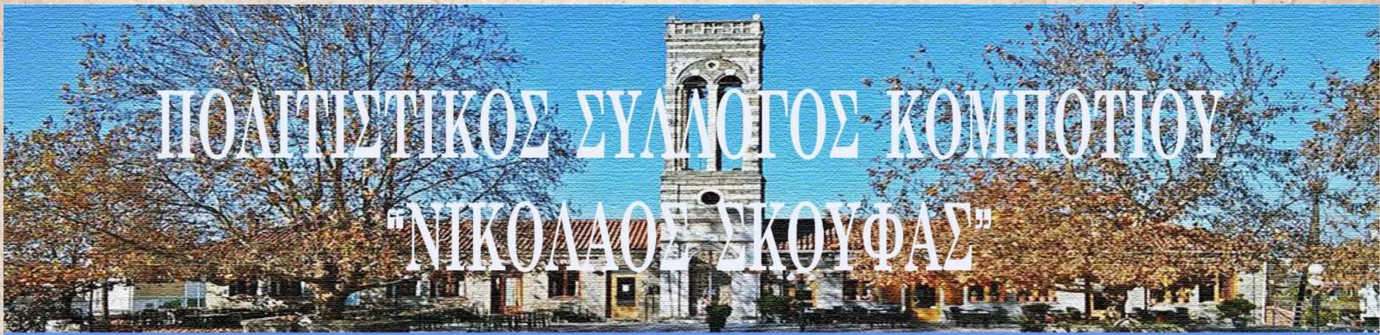
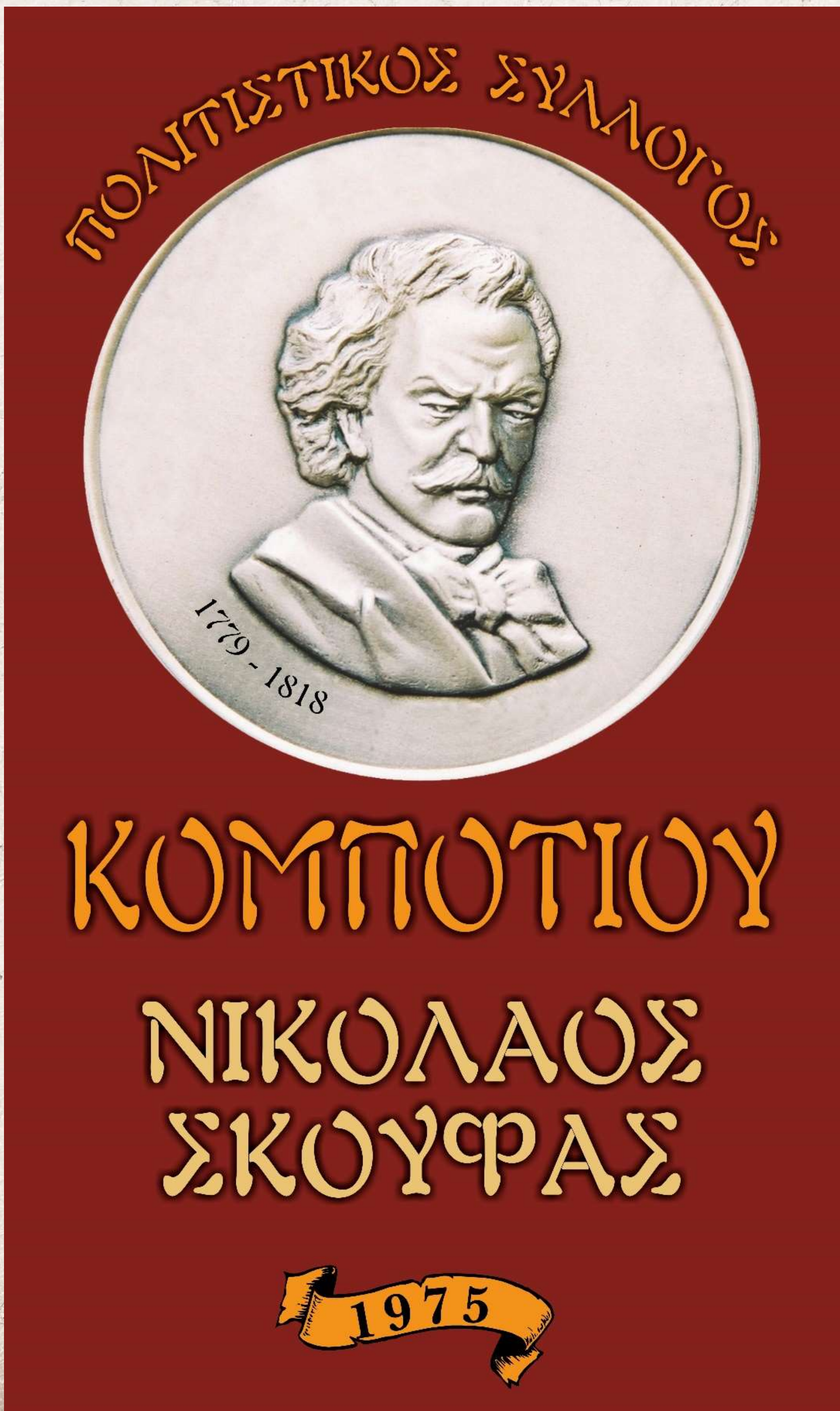

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ • ΤΕΥΧΟΣ ① • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ / ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ / ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Κομπότι Άρτας 47040 • FACEBOOK: www.fb.com/politistikoskompotiou • EMAIL: psk.nskoufas@gmail.com

Πέρασαν πολλά χρόνια για να μπορέσει ο Σύλλογος να εκδώσει τη δική του εφημερίδα.

Οι εκδηλώσεις, τα πολυάριθμα τμήματά του, θεατρικές, χορευτικές και μουσικές παραστάσεις, εκδρομές και πολλές άλλες υποχρεώσεις δεν άφηναν καθόλου χρόνο στα μέλη των προηγούμενων Δ.Σ για να ασχοληθούν με τη δημιουργία μιας εφημερίδας.

Ο Σύλλογός μας, όπως και όλοι οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι της Ελλάδας, είναι ανενεργός σχεδόν ένα χρόνο τώρα λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, και είναι πλέον η κατάλληλη στιγμή να εκδώσουμε σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή την εφημερίδα μας με το όνομα «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΜΠΟΤΙΟΥ «ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΚΟΥΦΑΣ»».

Σκοπός είναι η ενημέρωση πάνω σε πολιτιστικά, ιστορικά και κοινωνικά θέματα του τόπου μας, που μας αφορούν όλους. Αντικειμενική, ενωτική, μένοντας μακριά από πολιτικά χρώματα και σκοπιμότητες, με ποικίλη και πλούσια θεματολογία, και ανακοινώσεις ουσίας.

Στόχος είναι κάθε τρεις μήνες, στην έντυπη μορφή όσο και στο διαδίκτυο, να παρέχει προσεκτικά ένα μείγμα πληροφοριών και άρθρων. Θα διανέμεται σε συγκεκριμένα κεντρικά σημεία στην Άρτα και στο Δήμο Νικολάου Σκουφά.

Κύριο μέλημά μας είναι να προσθέτουμε πάντα τις υπογραφές των αρθρογράφων, οι οποίοι, αν είναι εφικτό, θα αλλάζουν σε κάθε έκδοσή της.

Ανήκουμε σε μια γενιά η οποία έχει υποστεί διπλό χτύπημα από την οικονομική κρίση και τώρα από την πανδημία, μέσα από το οποίο, όμως, ανέβλυσε ο σεβασμός απέναντι στους εθελοντές που στηρίζουν την πολιτιστική μας κληρονομιά και το μέλλον του πολιτισμού στη χώρα μας.

Εκ του Δ.Σ

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 2020

Το 2020 ξεκίνησε δυναμικά, με τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Κομποτίου «Νικόλαος Σκουφάς» να κόβουν την πρωτοχρονιάτικη πίτα τους, το πρωί της Κυριακής στις 26 Ιανουαρίου. Στις 16 Φεβρουαρίου η θεατρική ομάδα «Υφοποιοί» του Πολιτιστικού Συλλόγου πραγματοποίησε θεατρικό σεμινάριο, με εμψυχωτές τον κ. Σφαιρόπουλο Νίκο και την κ. Κατσαούνου Αφροδίτη. Εκτός από την ομάδα του συλλόγου μας, συμμετείχαν, επίσης, η θεατρική ομάδα «Επί σκηνής» του Δήμου Ζίτσας, η θεατρική ομάδα της Ένωσης Αστυνομικών Άρτας, καθώς και σπουδαστές του τμήματος ΙΕΚ Άρτας «Υποκριτική Τέχνη Θεάτρου- Κινηματογράφου». Να υπενθυμίσουμε ότι ο σύλλογος είχε πραγματοποιήσει παλιότερα δύο ακόμα θεατρικά σεμινάρια· ένα από τη θεατρική ομάδα «Ρότα» του Πολιτιστικού Επιμορφωτικού Συλλόγου Νεοχωρίου Χίου «Άγιος Μηνάς», με εμψυχωτή τον κ. Σπυράκη Σταύρο, και ένα από τη θεατρική ομάδα «Τσόκαρα». Οι εμψυχωτές με έναν απίστευτο θεατρικό τρόπο μετέτρεψαν τις 4 ομάδες σε μια, πετυχαίνοντας έτσι και το στόχο του σεμιναρίου, ο οποίος ήταν η επικοινωνία και η συνεργασία διαφορετικών ομάδων, με κοινό παρονομαστή το θέατρο. Παράλληλα με το σεμινάριο, όμως, το Δ.Σ. του συλλόγου άρχισε τις προετοιμασίες για τις αποκριάτικες εκδηλώσεις του, για να μεταφέρει στα μέλη του το κλίμα της Αποκριάς, του γέλιου και της ανεμελιάς. Έτσι, λοιπόν, στις 22 Φεβρουαρίου διοργάνωσε αποκριάτικο χορό μαζί με την πενταμελή ορχήστρα παραδοσιακής μουσικής «Τζίτζικες», στο κέντρο «Παρασκευάς» στην Αμφιθέα Άρτας. Η επιτυχία ήταν δεδομένη, αφού ακολουθήσαμε πιστά τα βήματα της συνταγής για έναν επιτυχημένο αποκριάτικο χορό. Συγκεκριμένα, τα υλικά που βάλαμε ήταν η παραδοσιακή μουσική, το νόστιμο φαγητό, τα δώρα, το κέφι και η όμορφη παρέα. Συνεχίσαμε, βάζοντας σε ένα μεγάλο ταψί την ορχήστρα παραδοσιακής μουσικής («Τζίτζικες»), προσθέσαμε το πεντανόστιμο φαγητό («Παρασκευάς»), για μπαχαρικά ρίξαμε πολύ κέφι και μπόλικα δώρα, και στο τέλος, αφού το ψήσαμε γύρω στις 6 ώρες, ρίξαμε από πάνω για γαρνιτούρα την όμορφη παρέα. Το μυστικό της συνταγής ήταν, βέβαια, η καλή διάθεση. Στις 23 Φεβρουαρίου, θέλοντας ο σύλλογος να ικανοποιήσει και τους μικρούς μας φίλους, διοργάνωσε προβολή παιδικής ταινίας από την κινηματογραφική ομάδα και ακολούθησε αποκριάτικο πάρτι με κλόουν και πολλές εκπλήξεις. Δυστυχώς, όμως, δεν καταφέραμε να ολοκληρώσουμε τις αποκριάτικες δράσεις και εκδηλώσεις που είχαμε προγραμματίσει, καθώς οι κοινές υπουργικές αποφάσεις, που διαδέχονταν η μία την άλλη, περιλάμβαναν αυστηρά μέτρα και περιορισμούς, μιας και ο κορωνοϊός είχε φτάσει και στη χώρα μας, θέτοντας τις ζωές μας σε κίνδυνο.

Η ματαίωση των καρναβαλικών εκδηλώσεων ήταν μόνο η αρχή και έμελλε να γίνει η αρχή ενός επιδημιολογικού Γολγοθά, που η χώρα μας, αλλά και ολόκληρος ο πλανήτης μας, καλούνταν να αντιμετωπίσουν, και συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν έως και σήμερα. Ο Μάρτιος και ο Απρίλιος που ακολούθησαν, χαρακτηρίστηκαν από αδράνεια και μούδιασμα, καθότι οι συνθήκες ολοένα και άλλαζαν, ανάλογα με τον τρόπο διάδοσης του Covid-19. Η άγνοια και η έλλειψη ενημέρωσης ήταν αρκετά, ώστε να μη μπορούμε να αντιδράσουμε και να δράσουμε, όπως θα θέλαμε. Η επικοινωνία με τα μέλη μας, μέσω των τεχνολογικών μέσων και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αποτέλεσαν μονόδρομο και τα μοναδικά εργαλεία που θα μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε, προκειμένου να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε μια διαδικτυακή πολιτιστική παραγωγικότητα. Το καλοκαίρι, και με την άρση των μέτρων, οι «Υφοποιοί», λαμβάνοντας όλα τα μέτρα προστασίας, δειλά- δειλά, αλλά ταυτόχρονα δυναμικά, ξεκίνησαν πρόβες προκειμένου να ανεβάσουν μια πειραματική σκηνή. Δυστυχώς, όμως, τα νέα μέτρα της 12ης Αυγούστου δε τους επέτρεψαν την υλοποίηση της σκηνής αυτής. Οι «Υφοποιοί», όμως, για μια ακόμη φορά, δεν έμειναν αδρανείς. Δημιούργησαν ένα βίντεο, όπου μέσα από αυτό αποτυπώνεται το μήνυμα της Ariane Mnouchkine (Αριάν Μνουσκίν), για την παγκόσμια ημέρα Θεάτρου, και το οποίο προβλήθηκε στο ArtTv και στο διαδίκτυο. Ταυτόχρονα, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κομποτίου, όντας και παραμένοντας πιστός υπηρέτης της παράδοσης και της τέχνης, με στόχο να τιμάει την Ιστορία της Ελλάδας σε όλες του τις εκδηλώσεις και δράσεις, έκρινε απαραίτητη τη συμμετοχή του στην Επιτροπή «Ελλάδα 2021». Σκεφτήκαμε, λοιπόν, μέσα από το θέατρο και την ποίηση, να ξυπνήσουμε μνήμες και συναισθήματα που συνεπάγονται από τα 200 χρόνια από την έναρξη της Επανάστασης του 1821. Πρώτη πρόταση του συλλόγου στην Επιτροπή «Ελλάδα 2021» είναι να πραγματοποιηθεί μια θεατρική παράσταση από τους «Υφοποιούς», με το όνομα «Νικόλαος Σκουφάς», η οποία θα βασίζεται στο ομώνυμο ιστορικό θεατρικό έργο του Λάμπρου Τατσιόπουλου· έργο βασισμένο στην τοπική παράδοση και την ιστορική αλήθεια.

Δεύτερη πρόταση είναι να πραγματοποιηθεί στον αύλειο χώρο του Παλαιού Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου βραδιά ποίησης, με τη συνοδεία παραδοσιακής ορχήστρας, όπου θα γίνει ανάγνωση ποιημάτων αναφερόμενων στα 400 χρόνια σκλαβιάς. Το σχετικά δραστήριο καλοκαίρι, διαδέχτηκε ο Οκτώβριος, ο οποίος ήταν ο μήνας έναρξης των τμημάτων μας.

Όλα τα μέλη μας επαναδραστηριοποιήθηκαν και με μεγάλη χαρά ενσωματώθηκαν στα τμήματά μας. Άλλοι στο χορευτικό, άλλοι στο θεατρικό, άλλοι στη ρυθμική, άλλοι στο στίβο. Όλα τα τμήματά μας, εκτός από τη χορωδία μας, επαναλειτούργησαν και με ιδιαίτερη, αλλά ευχάριστη, έκπληξη εντάχθηκαν και νέα μέλη. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του συλλόγου μας και αξιοποιώντας τη δεδηλωμένη αγάπη μας για το βιβλίο και το διάβασμα, αποφασίσαμε να οργανώσουμε, επίσης, και μια λέσχη ανάγνωσης βιβλίου. Είμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς, γιατί στην πρώτη κιόλας συνάντηση έλαβαν μέρος 19 μέλη, ενώ προστίθενται και άλλα. Επειδή, όμως, η Άρτα τοποθετήθηκε τότε κι αυτή στον επιδημιολογικό χάρτη της χώρας, με τα κρούσματα ολοένα και να αυξάνονται, το Δ.Σ., βάζοντας την ανθρώπινη ζωή σε προτεραιότητα, αποφάσισε την αναστολή της λειτουργίας των τμημάτων για το μήνα Νοέμβριο, αλλά και το μήνα Δεκέμβριο. Παρόλ' αυτά, ο σύλλογος δεν το έβαλε κάτω. Ανασκουμπώθηκε και προσπάθησε να οργανώσει διαδικτυακές δράσεις για τα Χριστούγεννα. Ειδικότερα, οι «Υφοποιοί», υπό τη διδασκαλία της κ. Αφροδίτης Κατσαούνου, ετοίμασαν διαδικτυακό υλικό, το οποίο περιλάμβανε αφήγηση χριστουγεννιάτικων ποιημάτων και παραμυθιών, ενώ παράλληλα κοινοποιούνταν στο διαδίκτυο παλιότερες χριστουγεννιάτικες θεατρικές παραστάσεις, αλλά και γενικά δράσεις του συλλόγου, όπου ο καθένας μπορούσε να έχει άμεση πρόσβαση σε αυτές. Επίσης, η κινηματογραφική ομάδα και η λέσχη ανάγνωσης βιβλίου συνεχώς πρότειναν ταινίες και βιβλία αντίστοιχα, σχετικά με τα Χριστούγεννα.

Εκτός αυτών, μία ακόμη πρωτοβουλία του συλλόγου κάνει την εμφάνισή της, η οποία θα δώσει και το έναυσμα για να περιηγηθούμε στη λαογραφία του τόπου μας. Ένα νέο ταξίδι ξεκινάει, με το φακό της κάμερας του συλλόγου να επισκέπτεται σπίτια, τόπους, μνημεία προκειμένου να καταγράψει έθιμα, προφορικές μαρτυρίες των κατοίκων μας, οι οποίοι θα περιγράφουν τις παραδόσεις μας και παλιές ιστορίες που χάνονται σιγά σιγά στο χρόνο. Το οδοιπορικό στη λαογραφία ξεκίνησε δειλά δειλά και επισκέφθηκε το σπίτι της κυρίας Τριανταφύλλου Θεονύμφης και της κυρίας Μαγγόνα Ελευθερίας, οι οποίες μαγείρεψαν παραδοσιακό Χριστουγεννιάτικο ψωμί.

Τέλος, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κομποτίου «Νικόλαος Σκουφάς», με αφορμή τα 200 χρόνια που συμπληρώνονται το 2021 από την Ελληνική Επανάσταση, αποφάσισε την έκδοση ημερολογίων για το 2021, με θέμα την Ελληνική Επανάσταση, δίνοντας έμφαση σε σημεία και προσωπικότητες του Κομποτίου που έπαιξαν σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στην απελευθέρωση της Ελλάδας.

Το 2020 αναμφισβήτητα ήταν μια παράξενη και δύσκολη χρονιά, καθώς βρεθήκαμε απροετοίμαστοι και αντιμέτωποι με μια παγκόσμια δραματική υγειονομική κρίση, που επηρέασε σημαντικά τη ζωή μας, τα μέσα διαβίωσης, τον κοινωνικό και πολιτιστικό ιστό. Ο Covid-19 δημιούργησε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης, η οποία -μεταξύ άλλων-, έφερε ολόκληρο τον τομέα του πολιτισμού σε μια απροσδόκητη συνθήκη. Η πανδημία έχει αφήσει ένα τεράστιο πλήγμα στον καλλιτεχνικό και πολιτιστικό κλάδο και όλοι βιώνουμε τις επιπτώσεις της. Καινούρια δεδομένα, αναπάντητα ερωτήματα, φόβος για το αύριο, απορία για το σήμερα…

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κομποτίου, ωστόσο, θα προσπαθήσει να προσαρμοστεί με τα νέα δεδομένα και να συνεχίσει να δραστηριοποιείται όπως επιβάλουν οι νέες συνθήκες και οι νέες προκλήσεις. Με συμμάχους όλους εσάς, που συνεισφέρετε ποικιλοτρόπως, θα συνεχίσουμε το έργο του συλλόγου, που δεν είναι άλλο από τη δημιουργικότητα και την παραγωγικότητα μέσα από τη συλλογικότητα, το ομαδικό πνεύμα και την καλή διάθεση, με κοινό γνώμονα πάντα την προβολή και διατήρηση του πολιτισμικού μας πλούτου. Ας ελπίσουμε πως το 2021 θα είναι καλύτερο, και θα καταφέρουμε να βγούμε αλώβητοι από αυτή την επιδημιολογική λαίλαπα.

Δ.Σ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΟΜΠΟΤΙΟΥ

τΟ ΚαΡνΑΒάΛι ΣτΟ ΚομΠόΤι *γράφει ο Γιάννης Μπουραντάς*

Από παλιά θυμάμαι, προ ιδρύσεως του Πολ.Συλλόγου, ντύνονταν τις αποκριές πολλοί χωριανοί μας μασκαράδες καθώς επίσης στην πλατεία γινόταν ο ΒΛΑΧΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ,Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ και το ΓΑΙΤΑΝΑΚΙ που πήγαινε το Σάββατο στην ‘Αρτα και άλλα χωριά και το βράδυ γίνονταν αποκριάτικο γλέντι σε μαγαζιά του χωριού μας.

Όταν το 1993 επαναδραστηριοποιήθηκε ο Σύλλογός μας ,με πρόεδρο το Χάρη Μπουραντά και μέλη εμένα,τη Χρυσούλα Ρίζου-Μπουραντά,τη Μαρία Κικιώνη,το Γιώργο Μποτέτσιο, τη Σταθούλα Σωτηρίου,τη Γωγώ Μαυρίκη-Ζέρβα αν θυμάμαι καλά,συνεχίσαμε το ΓΑΙΤΑΝΑΚΙ.

Το 1995 έφερα στο Συμβούλιο το θέμα του **ΚΟΜΠΟΤΕΙΚΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ**,αντέδρασαν σχεδόν όλοι,γιατί θεωρήθηκε δύσκολο και πολυδάπανο,με την επιμονή μου όμως ξεκίνησε.Έτσι έγινε το πρώτο καρναβάλι το 1995 με πολύ μεγάλη συμμετοχή αρμάτων και πεζών τμημάτων από παιδιά και γυναίκες που ξεκινούσαν από το Γυμνάσιο μέχρι την πλατεία και σατύριζαν διάφορα επίκαιρα θέματα από την Πολιτική, Αγροτική, αυτοδιοικητική κ.λ.π ζωή του τόπου μας. Το σύνολο των αρμάτων γίνονταν στην αυλή του σπιτιού του Χάρη Μπουραντά που είχε γίνει ένα εργοτάξιο. Από την **πλατεία Καπιτάνου** υπήρχε μέχρι ασύρματη Μεγαφωνική που επι δύο ημέρες παίζονταν αποκριάτικοι μουσικοί σκοποί που είχε αναλάβει ο Ηλίας Γκανιάτσας από τον Τηλεοπτικό Σταθμό ART TV καθώς επίσης και την πλήρη τηλεοπτική κάλυψη των εκδηλώσεων με επανάληψη την επόμενη μέρα. Την παρουσίαση των αρμάτων έκανε ο μακαρίτης χωριανός μας Γιώργος Λάζος κάθε χρόνο μέχρι το 1999. Η συμμετοχή του κόσμου ήταν πολύ μεγάλη, αλλά και πολλών επισκεπτών από την Άρτα και την ευρύτερη περιοχή. Ειδική επιτροπή βράβευε το καλύτερο άρμα. Τα άρματα γίνονταν σε αγροτικά αυτοκίνητα, φορτηγά και καρότσες τρακτέρ και τα οποία δεν βρίσκαμε γιατί ήταν φορτωμένα με πορτοκάλια για χυμοποίηση.Το καρναβάλι ξεκινούσε με τη βασίλισσα που συνόδευαν παιδιά του χορευτικού .Η δε βασίλισσα πετούσε στον κόσμο σοκολάτες και καραμέλες. Τελευταίο ήταν το γαϊτανάκι όπου χόρευαν στην πλατεία με τη συμμετοχή πολλών.

Στην πλατεία επίσης γίνονταν στο τέλος και ο **ΒΛΑΧΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ** με μεγάλη επιτυχία από παιδιά του χορευτικού αλλά και το Σύλλογο Φλωριαδιτών Κομποτίου με το Θωμά Γκαναβία.Επίσης τα δύο τελευταία χρόνια συμμετείχαν ο Πολ Σύλλογος Σελλάδων και Φωτεινού.Το βράδυ γινόταν το αποκριάτικο γλέντι σε διάφορα κέντρα .Ενδεικτικά θα αναφέρω δύο άρματα από τα πολλά (30-40)κάθε χρόνο ,που μπορείτε να δείτε στις βιντεοκασέτες που σας έχω δωρίσει από το 1995-1999.Το πρώτο σατίριζε την κυκλοφορία των καταλυτικών αυτοκινήτων όπου ο Κώστας Κάκκος είχε ντύσει γαϊδουράκι με τιμόνι αυτοκινήτου στο σαμάρι ,πετάλι ποδηλάτου για πόδια και στην ουρά είχε βάλει εξάτμιση από μηχανάκι που έβγαζε μαύρο καπνό. Το άλλο ο μακαρίτης Πέτρος Μπράμης (Μετεωρολόγος) με το Θύμιο Σούκα όπου στην καρότσα ενός φορτηγού ο Πέτρος καλούπωνε τη γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου και ο Θύμιος στην άλλη άκρη ξεκαλούπωνε και δεν γινόταν ποτέ περιμένοντας επάνω η μπετονιέρα να ρίξει το μπετόν. Καθώς επίσης και τον μετεωρολογικό σταθμό Κομποτίου όπου ο Πέτρος με την ομπρέλα ανοιχτή έκανε την πρόγνωση του καιρού. Δεν θα μπω σε λεπτομέρειες άλλων αρμάτων να μην παρεξηγηθώ.

Το 1996 ξεκινήσαμε τα **ΚΟΥΛΟΥΜΑ** την ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ στο ΣΩΚΗΠΙ που τότε δεν είχε διαμορφωθεί και ο Βασίλης Βάσιος (τσάπας) μας έριξε χαλίκι γιατί είχε λάσπες και το έστρωσε με το μηχάνημα δωρεάν. Μία δε χρονιά έγινε στο προαύλιο του Γυμνασίου. Τη φασολάδα μαγείρευε ο χωριανός μας αρχισέφ Βαγγέλης Θεοχάρης δωρεάν. Δημοτική ορχήστρα κάθε χρόνο είχαμε το Γιώργο Διαμαντή.

The Heartbeams

Site:www.theheartbeams.com

email:theheartbeams@gmail.com

Audrey Portes-Γιάννης Μποτετσιος

Youtube: theheartbeams

Facebook: @theheartbeams

Η ηλεκτρονική έκδοση του άλμπουμ words of magic, words of the heart' είναι διαθέσιμη δωρεάν σε όλες τις ψηφιακές πλατφόρμες και το φυσικό CD του πωλείται στο theheartbeams.bandcamp.com

Σε μια εποχή που ο κόσμος κραυγάζει για ειρήνη και θεραπεία, το Ευρωπαϊκό μουσικό δίδυμο **The Heartbbeams,** αποτελούμενο από τον Έλληνα και συγχωριανό μας Γιάννη και τη Γαλλίδα Audrey, απάντησε στο κάλεσμα. Στο ντεμπούτο άλμπουμ τους, σκάβουν βαθιά μέσα στις ψυχές τους για να αποκαλύψουν τις αλήθειες που μας επηρεάζουν όλους μας. Το **«Words of Magic, Words of the Heart»** δεν είναι απλώς ένα άλμπουμ, είναι μια πραγματική θεραπευτική εμπειρία που θα ζεστάνει την καρδιά και θα ηρεμήσει την ψυχή των ακροατών της.Ενώ το νέο άλμπουμ από τους Heartbeams ορίζεται από καταπραϋντικές υφές, γαλήνιους στοχασμούς και ευφορικές αποκαλύψεις, το ταξίδι για να φτάσει εκεί δεν ήταν εύκολο. Αφού ερωτεύτηκαν στη Σουηδία, ξεκίνησαν μια ζωή μαζί σε μια ειδυλλιακή νορβηγική πόλη. Το ρομαντικό τους παραμύθι διακόπηκε, ωστόσο, όταν ένα φρικτό ατύχημα άφησε τον Γιάννη με εξαιρετικά περιορισμένη κινητικότητα και λίγη ελπίδα για να ανακτήσει πλήρη υγεία. Τα τραγούδια σε αυτό το άλμπουμ είναι το χρονικό της θαυμαστής επιστροφής του στην υγεία και την ευγνωμοσύνη που έκτοτε βρήκε φωλιά στην καρδιά του ζευγαριού. Το πρώτο κομμάτι «Love ond Gratitude» χρησιμεύει ως δήλωση αποστολής. Καθώς μυστηριώδη μελωδικά ανεμοκουδουνίσματα δίνουν τη σειρά τους σε λεπτομερώς επιλεγμένες κιθάρες, ο ακροατής παρασύρεται καθώς ο Γιάννης αρχίζει να τραγουδάει «δάκρυα χαράς». Η γοητεία συνεχίζεται στο γεμάτο φλάουτο «The Little Voice», στο οποίο οι καλλιτέχνες αναγνωρίζουν τη δική τους εσωτερική σοφία.Καθένα από τα δεκατρία κομμάτια έχει τη δική του προσωπικότητα, από το ρυθμικό πιάνο του «Forgiveness» έως το κινηματογραφικό μεγαλείο του καλύτερου σημείου του άλμπουμ «Reunited Again». «To Magic Gorden» είναι γεμάτο από απροσδόκητα κρεσέντο, ενώ το «My Precious Thing» είναι μια λαμπρή εμφάνιση φωνητικής αρμονίας. Μέχρι τις νότες κλεισίματος του «The Path Of Love», οι Heartbeams δημιούργησαν μια συλλογή τραγουδιών που θα ζήσουν στις καρδιές και στο μυαλό των ακροατών για τα επόμενα χρόνια.

ΟΙ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΤΥ *γράφει ο Κ. ΚΩΣΤΑΒΑΣΙΛΗΣ*

Μία από τις αγαπημένες εκδρομές του Δημοτικού Σχολείου Σελλάδων, την δεκαετία του '70, ήταν οι εκδρομές στο «Πλατύ». Συνήθως οι δάσκαλοι (τότε το **Δημοτικό Σχολείο Σελλάδων** ήταν τριθέσιο και το ανάλογο του Κομποτίου εξαθέσιο, οπότε φαντάζεται κανείς και τον αριθμό των παιδιών που υπήρχαν), συνεννοούνταν με τους δασκάλους του Δημοτικού Σχολείου Κομποτίου και οι εκδρομές αυτές γίνονταν από κοινού, όπως και οι ανάλογες στο γήπεδο του Κομποτίου, όπου και διεξάγονταν φοβερά και τρομερά ποδοσφαιρικά ντέρμπυ, μπροστά στα οποία τύφλα να έχουν τα ντέρμπυ των αιωνίων! Η αναχώρηση γινόταν (για τα Σελλαδιτάκια) από το χώρο του σχολείου, προς τα «καζάνια» και στη συνέχεια από το δρόμο προς **Φλωριάδα,** όπου σε κάποιο ύψος κοντά στο νεκροταφείο βρίσκαμε και τα παιδιά του **Κομποτίου** και η πορεία συνεχιζόταν μέχρι το Πλατύ. Η ομορφιά του τοπίου, με τα πλατάνια, το νερό του ποταμού και τη σκιά (γιατί, βεβαίως τέτοιες εκδρομές γίνονταν Άνοιξη προς Καλοκαίρι, τέλη Μαΐου με αρχές Ιουνίου) που έριχναν τα αιωνόβια δέντρα, προστατεύοντας τα κοντοκουρεμένα κεφαλάκια των παιδιών από τις αχτίνες του ήλιου, (που θα μπορούσαν να είναι επικίνδυνες το μεσημέρι), μπορεί να συνέπαιρνε τους δασκάλους και τις δασκάλες μας, αλλά λίγο ενδιέφερε εμάς τα παιδιά που κοιτάζαμε να επωφεληθούμε από τον ανοιχτό χώρο και να το ρίξουμε στο παιχνίδι. Οι πιο θαρραλέοι τσαλαβουτούσαν στην άκρη του ποταμού, αλλά αλίμονό τους αν τους έπαιρνε χαμπάρι κάποιος δάσκαλος! Η τιμωρία ήταν δεδομένη και εκείνη την εποχή δεν ήταν και τίποτε να πέσει και το χέρι του δασκάλου στο σβέρκο!

Ούτε η ιστορικότητα του τόπου με την επιβλητική **"Κούλια"** στην άκρη του δρόμου μας έλεγε τίποτε. Τότε δεν γνωρίζαμε ότι το στρογγυλό αυτό κτίσμα, που έστεκε ερείπιο στα μάτια μας, ήταν μια από τις τρεις παρόμοιες οχυρωματικές κατασκευές των Οθωμανών στα μέσα του 19^{ου} αιώνα (Λασκάρα στην Πρέβεζα, Κορωνησία, Κομπότι), για να ελέγχουν τα σύνορα με την Ελλάδα, στα όρια της συνοριογραμμής που τότε βρίσκονταν περίπου στη **Συκούλα**. Δε μπορούσαμε να φανταστούμε, ούτε μας πήγαινε τότε στο μυαλό, να ρωτήσουμε σε τι μπορεί να χρησίμευε αυτός ο στρογγυλός όγκος που δέσποζε στην κορυφή του λόφου. Μας ένοιαζε μόνο να τελειώσει το περπάτημα και να φτάσουμε στη σκιά των δέντρων, όπου θα μπορούσαμε να επιδοθούμε στις αγαπημένες μας ενασχολήσεις: παιχνίδι, παιχνίδι και παιχνίδι!

Δεν ήταν όλα ρόδινα τότε, και πολλές φορές τα παιχνίδια μας κατέληγαν σε διαμάχες ή και τσακωμούς, με αποτέλεσμα να παρεμβαίνουν οι δάσκαλοι και να απειλούν ότι δε θα μας ξαναπάνε εκδρομή. Λουφάζαμε τότε, υποσχόμασταν ότι δεν θα το ξανακάνουμε και ηρεμούσαμε κάπως, γιατί, ασχέτως αν δεν το παραδεχόμασταν και σκαρώναμε χλευαστικά τραγουδάκια οι μεν για τους δε, κατά βάθος πολύ μας άρεσε που βρισκόμασταν τα παιδιά των δύο χωριών μαζί και μπορούσαμε να κοινωνικοποιηθούμε, να μιλήσουμε, να παίξουμε όλοι μαζί αντάμα. Είναι κάτι που λείπει (οι φωνές των παιδιών και η κοινωνικότητα) από την εποχή μας, την τεχνολογικά ανεπτυγμένη, αλλά και τόσο κλεισμένη στον εαυτό της.

Αναφορές της Κόπραινας στην ιστορία…

γράφει ο Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης

Η **Κόπραινα** και όλη η έκταση που απλώνεται από το όρος της Περάνθης μέχρι το Μακρυνόρος και μέχρι το Φανάρι της Κόπραινας δημιουργήθηκε από προσχώσεις του Αράχθου.Το λιμάνι της Κόπραινας μνημονεύεται για πρώτη φορά το 1304, όταν ο Προβηγκιανός ιππότης Ραϋμούνδος και ο Ιωάννης, κόμης της Κεφαλληνίας, κατέφθασαν στο λιμάνι της Κόπραινας για να πολεμήσουν στο όνομα του βασιλιά Καρόλου Β΄ την Παλαιολογίνα.

Σε δαλματικά έγγραφα του 15ου αιώνα μνημονεύονται φορτώσεις άλατος από την αλυκή της Κόπραινας. Λιμάνια στο εσωτερικό του κόλπου ήταν το σκάλωμα του Μακρυνόρους, το σημερινό Μενίδι και η Κόπραινα. Από την Κόπραινα, που ήταν το επίνειο της Άρτας, μετέφεραν τα προϊόντα της περιοχής και το αλάτι στα μεγάλα ξένα πλοία που ναυλοχούσαν εκτός του κόλπου. Τη σημαντική θέση της Άρτας για την ανάπτυξη του εμπορίου τη διέκριναν και οι Γάλλοι, που ίδρυσαν και αυτοί εκεί Γαλλικό Προξενείο. Στόχος των Γάλλων προξένων στην Άρτα ήταν όχι μόνο η επιστασία του εμπορίου της μα και η δημιουργία αγορών για τα βιομηχανικά προϊόντα. Το γεγονός όμως ότι η έδρα του προξενείου δεν βρισκόταν σε λιμάνι είχε αρνητική επίδραση, καθώς απαιτούνταν επιπλέον έξοδα για τη μεταφορά των εμπορευμάτων από την Άρτα ως το λιμάνι της Κόπραινας. Μια άλλη δυσκολία που αντιμετώπιζαν τα γαλλικά καράβια ήταν το μικρό βάθος των νερών στην είσοδο του **Αμβρακικού**.

Το σοβαρότερο πρόβλημα όμως ήταν η δράση των πειρατών και των κουρσάρων. Οι πειρατές καταλήστευαν τα εμπορικά καράβια ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους. Οι κουρσάροι έθεταν τον εαυτό τους στην υπηρεσία κάποιου ηγεμόνα και έπαιρναν ως αντάλλαγμα την προστασία και τη νομική κάλυψη.

Από την άλλη οι Γάλλοι γνώριζαν πως το λιμάνι της Κόπραινας δεν είχε καμία προστασία. Οι φόβοι τους βγήκαν αληθινοί όταν το 1760 οι Δουλτσινιώτες επιτέθηκαν σε γαλλικό πλοίο μέσα στο λιμάνι. Επρόκειτο για μία γαλλική ταρτάνα.

Η Κόπραινα εξακολούθησε να λειτουργεί ως λιμάνι κάτω από την κυριαρχία των Τούρκων μέχρι το 1881. Μετά την απελευθέρωση της Άρτας, η ελληνική κυβέρνηση θέλησε να οργανώσει καλύτερα το λιμάνι. Έτσι έχτισε τα πέτρινα κτίρια που αποτέλεσαν το συγκρότημα του Τελωνείου και τις αποθήκες. Το λιμάνι εκσυγχρονίστηκε για να αντιμετωπίσει τις ανάγκες της εποχής. Αξίζει να σημειωθεί ότι μετά τη Μικρασιατική καταστροφή οι πρόσφυγες που πήγαιναν να εγκατασταθούν στην Ήπειρο αποβιβάστηκαν με πλοία στο λιμάνι της Κόπραινας. Επίσης το 1928 αποβιβάστηκε στην Κόπραινα ο **Ελευθέριος Βενιζέλος** τον οποίο οι Αρτινοί υποδέχτηκαν με ζητωκραυγές. Αλλά και ο δικτάτορας Ιωάννης Μεταξάς δεν παρέλειψε να καταπλεύσει εκεί τον Αύγουστο του 1939 για να επισκεφτεί την Άρτα. Από το 1907 έως το 1940 είναι η περίοδος της μεγάλης ακμής του λιμανιού. Το 1940 όμως θα βομβαρδιστεί και θα αρχίσει η παρακμή. Το 1945, μετά την απελευθέρωση από τους Γερμανούς, η Κόπραινα θα επαναλειτουργήσει. Τίποτε όμως δεν θα είναι όπως παλιά. Ο καινούργιος αυτοκινητόδρομος από το Αντίρριο προς την Ήπειρο περιόρισε τις μεταφορές εμπορευμάτων, οι οποίες γίνονταν καλύτερα από τη στεριά. Πλέον όλο και λιγότερα πλοία καταφθάνουν στο ιστορικό λιμάνι. Το 1967 σταματά τη λειτουργία του και μεταφέρεται στην Αμφιλοχία.

ΑΡΧΕΙΟ: Ε. ΠΛΑΚΙΑ
Τα κτήρια του τελωνείου, κατά τη δεκαετία του 1970

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: 1821-2021: 200 ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

ΤΟ ΚΟΜΠΟΤΙ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΞΕΣΗΚΩΜΟ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Η έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης είχε σαν αποτέλεσμα, μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα, ολόκληρος σχεδόν ο Ελληνικός χώρος να ξεσηκωθεί με τον άλφα ή βήτα τρόπο, γρηγορότερα ή αργότερα, και να διεκδικήσει τη Λευτεριά του. Στη Δυτική Ελλάδα και ιδιαιτέρα στην Ήπειρο οι συνθήκες δεν είναι ιδανικές. Εξ αιτίας του Αλή πολλά Τουρκικά στρατεύματα κινούνται κοντά στα Γιάννενα και μέσα στην Άρτα. Ωστόσο η φλόγα της Επανάστασης δεν θ' αργήσει ν' ανάψει κι εδώ. Η πρώτη επαναστατική κίνηση σημειώνεται στο Βουργαρέλι 15 Μαΐου 1821 στο Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου. Στα τέλη Ιουνίου η Επανάσταση κηρύχθηκε και στα μεγάλα κεφαλοχώρια της Ηπείρου Καλαρρύτες και Συρράκο, ενώ θα ξεσηκωθούν και άλλα χωριά των Τζουμέρκων και του Ραδοβιζίου, (Πλάκα, Μελισσουργοί, κ.α.). Στην Άρτα και τα Γιάννινα η δράση της Φιλικής Εταιρείας ήταν εντυπωσιακή. Απ' την άνοιξη κιόλας του 1821 η Συνέλευση των Οπλαρχηγών στη Λευκάδα προετοιμάζει την εξέγερση. Έτσι πολύ γρήγορα οι πολεμικές επιχειρήσεις θα φθάσουν και στα μέρη μας. Το χωριό μας έγινε προπύργιο της λευτεριάς. Η στρατηγική του θέση ως σταυροδρόμι και μοναδική διάβαση των Τουρκικών στρατευμάτων προς Μακρυνόρος, Ακαρνανία και Δυτική Ελλάδα το κατέστησε ''στρατόπεδο'', ''ορμητήριο'' και ''πεδίον'' πολλών ηρωικών μαχών. Οι οπλαρχηγοί Καραϊσκάκης, Γώγος Μπακόλας, Ίσκος, Καραγιαννόπουλος, Κουτιλιδαίοι, ο Γιώργος Τσαρακλής, θα κατέβουν με τα παλληκάρια τους στο Κομπότι. Οι Κομποταίοι, ενθουσιώδεις αγωνιστές, κατατάσσονται άλλοι στα επαναστατικά σώματα των παραπάνω οπλαρχηγών κι άλλοι σ' αυτά των ντόπιων, των Κομποταίων **Αναστάση Χαβέλα**, **Απόστολου Κάκου** και **Κώστα Τσατσάνη**.

Το Κομπότι προ της επαναστάσεως ''..ήκμασεν εις γεωργίαν και κτηνοτροφίαν αριθμήσαν υπέρ τους πεντακισχιλίους κατοίκους και εις πλούτον αντίζηλον της Άρτης... Οι κάτοικοί του υπήρξαν υποστηρικταί των κλεφτών και των αρματολών ... υποστηριζόμενοι δε υπό τούτων ήσκουν ποιάν τινά ηγεμονίαν επί των πέριξ χωρίων. Εις τους σφοδρούς και επιμόνους αγώνας του Αλή κατά των αρματολών του ελληνισμού (αρματολίκι Βάλτου) το Κομπότιον εκυριεύθη υπό των Αλβανών τυράννων της Ηπείρου (1803) και υπέστη δεινάς καταστροφάς.

Κατά την έκρηξην της επαναστάσεως, ως εκ της τοποθεσίας του, το Κομπότιον ευρισκόμενον επί των οδών της κινήσεως των αλβανικών στρατευμάτων κατά της Β.Δ. Ελλάδας υπέστη επανειλημμένας λεηλασίας...''

(Γ. Ασπρείς: Μεγάλη Στρατιωτική και Ναυτική Εγκυκλοπαιδεία)

''.. Το Κομπότι προ της ελληνικής Επαναστάσεως ήτο ιδιοκτησία (τσιφλίκι) του Μουχτάρ πασά, υιού του διαβοήτου Αλή, και έχαιρεν ως τοιούτον προστασίας τινος... αλλά με την μέχρις οστέων απογύμνωσιν των κατοίκων δια διαφόρων φορολογιών... Καίτοι όμως ούτω φορολογούμενον το Κομπότι, δια την κραταιάν ενεργητικότητα των κατοίκων του, ήτο τότε, εν ανθηρά τινι καταστάσει και αξιοπρεπή ναόν είχε και σχολείον τι διετήρει και τρικοσίας οικογένείας ηρίθμει, απάσας κατοικούσας ουχί φύρδην μίγδην μετά των ζώων, ώσπερ αλλαχού, αλλ' ανέτως εις οικίας λιθοκτίστους και εκ πολλών δωματίων συγκειμένας...'' Όμως λίγο πριν την επανάσταση του '21 ο Πεχλιβάν πασάς που πέρασε από τον τόπο μας για να πολιορκήσει τον Αλή, κατέστρεψε το Κομπότι ''... διασωθεισών μόνον των λιθοκτίστων αυτού οικιών ...'' (Αν. Α. Γούδα : Βίοι παράλληλοι)

Αλλά κι ο Γάλλος φιλέλλην Μάξιμος Ρεϋμπώ (Rayband) που φιλοξενήθηκε στο Κομπότι (1822) σημειώνει : ''Το χωρίον τούτο είναι δια τε τα ύδατα του και την δι' αυτών άρδευσιν το τερπνότερον των πέριξ...''

Το Κομπότι, λοιπόν, έδωσε ηχηρό ''παρών'' στον ελληνικό αγώνα απ' τις αρχές του κιόλας. Θα παρακολουθήσουμε το κείμενο ενός αγωνιστή του '21 που ήταν πολύ οικείος στο χωριό μας και περπάτησε στα άγια χώματά του, που αναφέρεται στις συγκρούσεις Ελλήνων και Τούρκων που έλαβαν χώρα το καλοκαίρι του 1821 με θέατρο επιχειρήσεων το χωριό μας.

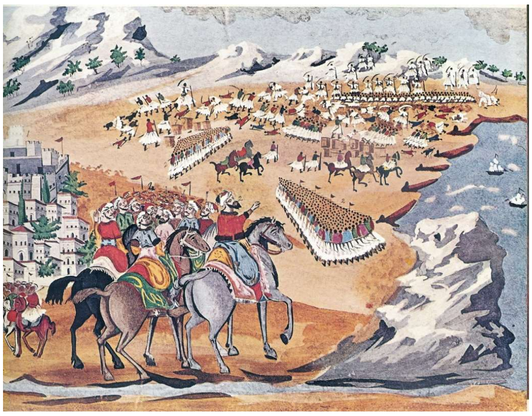
Είναι γνωστή η σχέση του Στρατηγού Γιάννη Μακρυγιάννη, μιας εμβληματικής φυσιογνωμίας του αγώνα, με την πόλη της Άρτας όπου βρέθηκε σε νεαρή ηλικία, πριν και κατά την έναρξη της Επανάστασης, εμπορεύθηκε, μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία, ταλαιπωρήθηκε, φυλακίσθηκε, κινδύνεψε. Οι Αρτινοί μάλιστα για να τιμήσουν τη σχέση του Στρατηγού με την πόλη τους ανήγειραν προτομή του κάτω από το

Κάστρο, μπροστά στο Ρολοΐ και δίπλα από το 3ο Δημοτικό Σχολείο.

Πρώτη αναφορά του Μακρυγιάννη στο χωριό μας γίνεται όταν το ‛σκασε από τη φυλακή (λίγο πριν το καλοκαίρι του 1821). Για τον ευεργέτη του Σμαήλ μπέη Κονίτζα λέει πως του υποσχέθηκε να μην τον παραδώσει στους Αλβανούς.. ‛΄Ευθύς μο΄ δωσε άρματα και με πήρε με τ΄ ασκέρι του και πήγαμε εις το Κομπότι. Ήταν το Τουρκικό ορδί (= στρατόπεδο) εκεί...΄΄

Όμως τα γεγονότα στη Δυτική Ελλάδα και την Ήπειρο, αλλά και την Ανατολική (Διάκος) εξελίσσονται ραγδαία κι ο Αρχιστράτηγος του Σουλτάνου Χουρσίτ Πασάς ‛΄... στέλνει παντού ασκέρια και πολεμοφόδια εις τις θέσεις τις αναγκαίες.

‛΄Στις 26 Μαΐου ήρθε στην Άρτα ο Σμαήλ πασάς με πλήθος ασκέρι... Αφού μάθαν ότι είναι υποψίες διαλύθηκαν και έμεινε με πολλά ολίγους ως οχτακόσιους. Και με αυτούς στις 28 Μαγιού

Υδατογραφία Ι. Μακρυγιάννη – Δ. Ζωγράφου, με τον τίτλο
‛΄Μάχη της Λαγκάδας και Κομπότι΄΄.
(Αθήνα. Γεννάδειος Βιβλιοθήκη)

κινήθη δια εκεί όπου ήταν διαταμένος. Και εις το Μακρυνόρο, εις την Κούλια ήταν πολλά ολίγοι Έλληνες και τους χτύπησαν γενναίως και πατριωτικώς και σκότωσαν αρκετούς και πλήγωσαν και τους πήραν πολλά λάφυρα και με τα μαχαίρια τους φέραν κυνηγώντας ως όξω στο Μακρυνόρο. Και οι Τούρκοι πήγαν εις Κομπότι και μείναν...΄΄

‛΄Τις 30 Μαγιού ο Καραϊσκάκης και ο Γιαννάκης Κουτελίδας, αφού μάθαν τους Τούρκους εις το Κομπότι, πήραν σαράντα Έλληνες και πήγαν και πολέμησαν αρκετές ώρες και ως ολίγοι οι Έλληνες φύγαν, χωρίς να βλαφθή ούτε τόνα μέρος ούτε τ΄ άλλο.΄΄

‛΄Τις 8 Γιουνίου ξαναπήγαν πίσω εις το Κομπότι ο Καραϊσκάκης και ο Κουτελίδας με τους ολίγους Έλληνες και πολέμησαν ως έξι ώρες και σκοτώθηκαν καμπόσοι Τούρκοι και πληγωθήκανε. Επληγώθη και ο Καραϊσκάκης εις την φύση, περιπαίζοντας τους Τούρκους τους γύρισε τον κώλο και πληγώθη.΄΄

‛΄Τότε έγραψε όλα αυτά ο πασάς του Χουρσίτ πασά και του λέγει όλους αυτούς τους πολέμους και να του στείλη δύναμιν, ότ΄ είναι αδύνατος. Και το ‛στειλε τον Χασάμπεγη Βεργιόνη, τον Μπεκίρη Τζογαδούρο, τον Σούλτζε Κόρτζα και άλλους πολλούς μπιμπασάδες, ως εφτά χιλιάδες. Πήγαν εις Άρτα και εκεί συνάχτηκαν και πήγαν εις Κομπότι και κάμαν σκέδιον ν΄ αφήσουνε όλη την αδυναμίαν οπίσω εις Κομπότι και αυτήνοι όλοι ως έξι χιλιάδες να κινηθούν διά την Λαγκάδα, οπούναι ένα στένωμα όλο κοντόρεικον και αγριόβατα τυλιμένον. Και εκεί, την θέση εκείνη την βαστούσε ο Γώγος, ο Ίσκος, ο Γιωργάκης Βαλτινός, ο Καραγιαννόπουλος και ήταν και οχτώ Τούρκοι με τους Έλληνες, κεφαλή ο Σουλειμάν Βερνόζης, όλοι εκεί ογδόηντα ένας. Ριχτήκανε απάνου τους οι Τούρκοι με μεγάλη γενναιότητα ότι εκείνη η μέρα εκεί ήταν η τύχη και των Τούρκων και Ελλήνων. Παίρναν οι Τούρκοι μιαν πέτρα και βαίναν εις το μέτωπον και στ΄ άλλο χέρι το σπαθί και κάμαν πλήθος γερούσια αναντίον των Ελλήνων και όλο σκοτώνονταν χωρίς να βγάλουν αποτέλεσμα. Ότι τότε οι Έλληνες ορκίστηκαν να δουλέψουν δια θρησκεία και πατρίδα και δεν τους κόλλαγε μολύβι ούτε σπαθί.΄΄

Αφού πολέμησαν σαν λιοντάρια Τούρκοι και Έλληνες περίπου από οχτώ ώρες, σκοτώθηκαν Τούρκοι εκεί απάνου από χίλιοι – και ήταν τα κουφάρια τους έναν χρόνον άλυτα, ξεράθηκαν. Καθώς επέσανε και πληγωμένοι αρκετοί γιόμωσε η Άρτα. Και τους πήραν ομπρός οι Έλληνες με τα μαχαίρια και τους πήγαν κυνηγώντας ώς το Κομπότι, σκοτώνοντας και παίρνοντας λάφυρα. Δεν κατηγοριώνται ούτε οι Έλληνες εις την αντρεία, ούτε οι Τούρκοι, σαν λιοντάρια πολέμησαν και τα δύο μέρη. Όμως η αδικία, όσο να κάμη η αντρεία, νικιέται **ότι βήκαν από του Θεού τον δρόμον οι Τούρκοι.**

Τάκης Κολιούλης

Εμβολιασμός κατά της COVID -19 / Μύθοι και Αλήθειες

Είναι βέβαιο ότι η εξάπλωση του ιού SARS-CoV-2 που προκαλεί την λοίμωξη covid -19 έχει κυριαρχήσει στις ζωές όλων μας. Είναι γεγονός ότι ζούμε πρωτόγνωρες καταστάσεις και αντιμετωπίζουμε γεγονότα τα οποία θα γίνουν αντικείμενο μελέτης από διαφορετικές επιστήμες στο μέλλον.

Αυτό που με ασφάλεια μπορώ να διαβεβαιώσω από το δικό μου μετερίζι είναι ότι η απάντηση στην πανδημία είναι ο **ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ**. Γνωρίζω ότι ακούγονται πολλά, από διαφορετικές πηγές ενίοτε καθόλου αξιόπιστες. Θα καταβάλω μια προσπάθεια να απαντήσω σε κάποιες ερωτήσεις που μεταφέρονται από στόμα σε στόμα, βασιζόμενος στην επίσημη σχετική ενημέρωση του Ε.Ο.Δ.Υ.

1. **Γιατί να κάνω εμβόλιο για τον κορωνοϊό SARS-CoV-2;**

Τα εμβόλια παρασκευάζονται με σκοπό την αντιμετώπιση νοσημάτων που δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν μόνο με την εφαρμογή άλλων μέτρων δημόσιας υγείας. Στόχος τους είναι να περιορίσουν και να εξαλείψουν νοσήματα με υψηλή μεταδοτικότητα, με σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, με υψηλή θνητότητα, με μεγάλη επιβάρυνση στα συστήματα υγείας, αλλά και με δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις στην κοινωνία. Ο κορωνοϊός SARS-CoV-2 είναι ένας νέος ιός που μέσα σε ένα χρόνο από την εμφάνισή του επηρέασε δραματικά τις ζωές όλων των ανθρώπων παγκοσμίως. Έχει υψηλή μεταδοτικότητα με αποτέλεσμα να είναι αδύνατο να ελεγχθεί μόνο με την εφαρμογή των άλλων, πιο γνωστών σε όλους μας, μέτρων δημόσιας υγείας, επιβαρύνει σοβαρά σε πολλές περιπτώσεις την υγεία των νοσούντων, μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια πολλών ανθρώπινων ζωών, ακόμα και υγιών ατόμων, επηρεάζει σημαντικά την καθημερινότητα όλων, δοκιμάζει τα συστήματα υγείας και δημιουργεί ανεπανόρθωτες οικονομικές επιπτώσεις σε όλον τον πλανήτη.

2. **Μπορεί να κάνω εμβόλιο και παρ' όλα αυτά να νοσήσω από COVID-19;**

Κανένα εμβόλιο δεν είναι 100% αποτελεσματικό. Άρα μπορεί σε κάποιες περιπτώσεις να ασθενήσει κάποιος από το νέο κορωνοϊό παρόλο που έκανε το εμβόλιο. Επομένως θα πρέπει οι πολίτες να συνεχίσουν να παίρνουν τις συνιστώμενες προφυλάξεις για την αποφυγή μόλυνσης δηλαδή οι εμβολιασμένοι θα πρέπει να συνεχίσουν τη χρήση μάσκας, την τήρηση κοινωνικής απόστασης, την τακτική και σχολαστική υγιεινή των χεριών και την καθαριότητα του χώρου όπου ζουν ή εργάζονται. Τα εμβόλια έναντι της νόσου COVID-19 φαίνεται ότι μειώνουν την πιθανότητα να νοσήσει κάποιος από τη νόσο. Έχουν δοκιμαστεί σε περίπου 1.000.000 άτομα στην Ελλάδα και έχουν αποδεκτό προφίλ ασφάλειας. Χρειάζονται μερικές εβδομάδες για να μπορέσει κάποιος να αναπτύξει ανοσία και να είναι προστατευμένος μετά τη χορήγηση του εμβολίου. Μερικοί άνθρωποι ενδέχεται να νοσήσουν από COVID-19 παρά το ότι έχουν εμβολιαστεί, αλλά η νόσηση μπορεί να είναι λιγότερο σοβαρή.

3. **Μπορεί να κάνω το εμβόλιο και να μην νοσήσω αλλά να είμαι ασυμπτωματικός φορέας του ιού;**

Δεν γνωρίζουμε ακόμα αν όσοι εμβολιαστούν με τα νέα εμβόλια μπορεί να μολυνθούν από τον ιό και να είναι ασυμπτωματικοί, άρα μπορεί ακόμα να μεταδίδουν υπό αυτές τις συνθήκες τον ιό. Για αυτό είναι σημαντικό ακόμα και όσοι εμβολιαστούν να εφαρμόζουν τα υπόλοιπα μέτρα δημόσιας υγείας κατά του νέου ιού, δηλαδή τη χρήση μάσκας, την τήρηση κοινωνικής απόστασης, την τακτική και σχολαστική υγιεινή των χεριών και την καθαριότητα του χώρου όπου ζουν ή εργάζονται. Προς το παρόν από τις κλινικές δοκιμές φαίνεται ότι τα νέα εμβόλια προστατεύουν περισσότερο από τη νόσηση από COVID-19 παρά μειώνουν σημαντικά το κίνδυνο μετάδοσης του ιού. Μένει να δούμε αν τα νέα εμβόλια που αναμένεται να ολοκληρώσουν τις απαραίτητες κλινικές δοκιμές θα είναι αποτελεσματικά στην μείωση της μετάδοσης του ιού.

Στο δια ταύτα λοιπόν. **Εμβολιαζόμαστε ανεπιφύλακτα**. Ακολουθούμε τους κανόνες υγιεινής και κοινωνικής αποστασιοποίησης για λίγο καιρό ακόμα, για να μπορέσουμε να πάρουμε πίσω τις ζωές μας.

Νάνος Ευστάθιος
Ειδικός Παθολόγος
nanosstathis@yahoo.gr

ΛογοΑπόψεις

Λογοθεραπεία είναι η επιστήμη που ασχολείται με τις διαταραχές λόγου, φωνής, άρθρωσης, αλλά και κατάποσης/μάσησης, τόσο σε ενήλικες όσο και παιδιά, με όποια αιτία νευρολογική, εξελικτική ή λειτουργική.

Σαν πρώτη δημοσίευση, θα αναφερθούμε στα πρότυπα ικανότητας λόγου και ομιλίας των παιδιών ανά ηλικία, ώστε να έχουμε μία αρχή για τα φυσιολογικά επίπεδα, ώστε μελλοντικά να αναφερθούμε σε διαταραχές κυρίως άρθρωσης και φωνολογικές.

Παρακάτω, παρουσιάζονται οι ικανότητες λόγου, που έχουν κατακτήσει τα παιδιά ηλικίας 2 – 3 ετών:

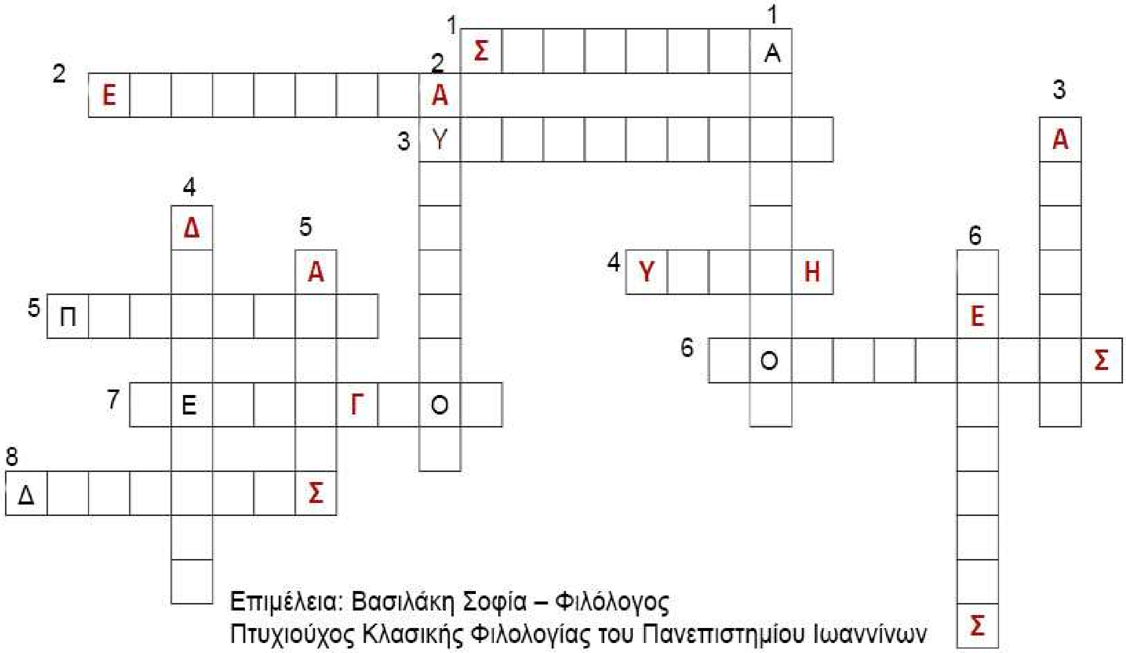
- Ο λόγος του παιδιού παρουσιάζει μία καταληπτότητα 50% – 70%.
- Είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται την έννοια «ένα» και «πολλά».
- Εκφράζει την ανάγκη του για τουαλέτα (πριν, κατά την διάρκεια και μετά).
- Ζητάει κάποιο αντικείμενο με το όνομά του.
- Γνωρίζει/Ξεχωρίζει μέρη του σώματος.
- Μπορεί να ακολουθήσει απλές οδηγίες/απαντά σε απλές ερωτήσεις.
- Του αρέσει να ακούει παραμύθια, τραγούδια, μικρές ιστορίες και ότι έχει ρυθμό.
- Οι ερωτήσεις που κάνει έχουν μία ή δύο λέξεις.
- Οι φράσεις του έχουν 3 με 4 λέξεις.
- Ο λόγος του παρουσιάζει ορισμένες προθέσεις, άρθρα, ρήματα στον ενεστώτα, ομαλό πληθυντικό, ανώμαλους τύπους στον αόριστο και γραμματικές εκθλίψεις.
- Όταν δυσκολεύεται κατά την άρθρωση ηχολαλεί.
- Καταλαβαίνει περίπου 500 με 900 ή και περισσότερες λέξεις (αντιληπτικό λεξιλόγιο).
- Εκφράζεται με 50 έως 250 λέξεις ή και περισσότερες λέξεις (εκφραστικό λεξιλόγιο) – κομβική/μεγάλη η ανάπτυξη κατά την διάρκεια αυτής της ηλικίας.
- Παρουσιάζει επαναλήψεις στην έναρξη των προτάσεων/συζήτησης, κυρίως στο «εγώ» και στην πρώτη συλλαβή.
- Η χρήση των φωνηέντων γίνεται με σωστό τρόπο.
- Σε μεγάλο ποσοστό χρησιμοποιεί σωστά τα σύμφωνα στην αρχή των λέξεων.
- Παραλείπει σύμφωνα που βρίσκονται στην μέση θέση και στο τέλος των λέξεων.

Σαφώς, δεν αποτελεί «διάγνωση», σε περίπτωση που ένα παιδί αποκλίνει σε μερικά από τα παραπάνω. Στην επιστήμη της λογοθεραπείας, η πρόωρη αξιολόγηση είναι ο «καταλύτης» για την γλωσσική εξέλιξη και για να προλάβουμε τυχόν αρθρωτικές διαταραχές, φωνολογικές και ιδιαιτερότητες.

Λύτρας Ιωάννης – Λογοθεραπευτής
Απόφοιτος Τμήματος Λογοθεραπείας Α.Τ.Ε.Ι Ιωαννίνων
giannis_letras@hotmail.com

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Επιμέλεια: Βασιλάκη Σοφία – Φιλόλογος
Πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Η ταύτιση απόψεων και στάσεων ανάμεσα σε ανθρώπους,η συμφωνία.
2. Η υπόσχεση μεταφορικά.Συχνά χρησιμοποιείται στη φράση <<η γη της ....>>
3.Αυτός που χαρακτηρίζεται από αδικαιολόγητη αλαζονεία ή έπαρση,ο υπερόπτης.Κάποιες φορές χρησιμοποιείται για να δηλώσει αυτόν που δεν έχει επαφή με την πραγματικότητα
4. Η υποχώρηση της έντασης,η κάμψη.
5. Αυτό που χρησιμοποιείται ως δικαιολογία ή πρόφαση αντί του πραγματικού λόγου.
6.Αυτός που δεν έχει αντιρρήσεις μεταφορικα,ο απόλυτος.
7.Αυτός που είναι αξιόπιστος,ο εχέγγυος.Συχνά χρησιμοποιείται στη φράση <<.......άτομο>>.
8. Αυτός που δεν έχει διάρκεια και δεν διακόπτεται,ο συνεχής.

ΚΑΘΕΤΑ

1.Αυτός που δεν χορταίνει ή που δεν ικανοποιείται εύκολα,ο άπληστος.
2.Αυτός που δεν χρειάζεται αποδείξεις ή εξηγήσεις,ο αυταπόδεικτος
3. Αυτός που δεν μπορεί να ειπωθεί,ο μη ρητός.
4.Η δυσκολία ή η αδυναμία.Συχνά χρησιμοποιείται στη φράση <<οικονομική....>>
5.Αυτός που δεν έχει αναμειχθεί με κάτι,ο καθαρός.
6.Αυτός που χαρακτηρίζεται από γλυκύτητα στους τρόπους του,ο πράος και ο ήπιος.Συχνά χρησιμοποιείται στη φράση <<.......χαμόγελο>>.

Το μέλλον της Κονσερβολιάς Άρτας

Γιάννης Λ. Τσιρογιάννης
Αναπληρωτής Καθηγητής τμ. Γεωπονίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Δύσκολα θα μπορούσε κάποιος να διαφωνήσει με τη θέση ότι η αγροτική παραγωγή είναι με διαφορά ο κύριος παραγωγικός τομέας του Δήμου Νικολάου Σκουφά και πιθανότατα αποτελεί τον κύριο πυλώνα ανάπτυξής του.

Τους τελευταίους μήνες, στο πλαίσιο του έργου **OLIVE_CULTURE**, το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας Ελλάδα – Αλβανία 2014-2020, ο **Δήμος Νικολάου Σκουφά** και το **τμήμα Γεωπονίας** του **Πανεπιστημίου Ιωαννίνων**, οργάνωσαν μια σειρά από ενημερωτικές εκδηλώσεις σχετικά με την ελαιοκομία. Σημείο αναφοράς αποτέλεσε η επιτραπέζια ελιά, με έμφαση στην τοπική ποικιλία ελιάς **«Κονσερβολιά Άρτας»,** η οποία έχει λάβει σήμανση ως Προϊόν Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) από το 1994. Η θεματολογία αφορούσε την καλλιέργεια με πιστοποιημένες μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον, την αειφορική αξιοποίηση φυσικών πόρων όπως το νερό και το έδαφος, την αποτελεσματική μεταποίηση και συντήρηση με σκοπό την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας, την εμπορία αλλά και τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων στην παραγωγική αλυσίδα. Ο στόχος ήταν να προβληθούν και να συζητηθούν παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε ένα σταθερά καλό εισόδημα από την ελιά και να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας της ελιάς στον τόπο μας. Οι εισηγητές προέρχονταν από τα τμήματα Γεωπονίας και Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το τμήμα Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Πατρών, το τμήμα Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθήνας, το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Τροφίμων του ΕΛΓΟ Δήμητρα, την εταιρεία συμβούλων γεωργικής ανάπτυξης PROTYPON Α.Ε., το Κέντρο Ποιότητας Ελιά, τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Αρχαία Ωλένεια Αιτωλοακαρνανίας, το περιοδικό «Ελιά & Ελαιόλαδο» και το διαδικτυακό περιοδικό «Olivenews». Στις εκδηλώσεις συμμετείχαν αγρότες, φοιτητές, γεωπόνοι ελεύθεροι επαγγελματίες, γεωπόνοι του δημοσίου, καθηγητές Πανεπιστημίων και ερευνητές, μεταποιητές και έμποροι ελαιοκομικών προϊόντων, πολιτικοί κλπ.

Πέρα από γνώσεις σχετικά με συγκεκριμένες τεχνικές και πρακτικές, αυτό που έμεινε ως γενικό συμπέρασμα είναι ότι η «Κονσερβολιά Άρτας» μπορεί να αποτελέσει αναπτυξιακή βάση για τον τόπο μας. Όχι όμως από μόνη της και όχι περιμένοντας πότε το κράτος θα οργανώσει ένα εξαιρετικό πλαίσιο και αντίστοιχες δομές. Αυτό που μπορεί να γίνει άμεσα είναι να ενωθούν δυνάμεις, να δημιουργηθούν αρχικά μικρές ομάδες παραγωγών που θα συνεργαστούν. Έτσι θα μπορέσουν να υιοθετηθούν -με κατάλληλη επιστημονική υποστήριξη- και να πιστοποιηθούν καλές καλλιεργητικές πρακτικές, να μειωθεί το κόστος παραγωγής και να υπάρχει μεγαλύτερη δυνατότητα προσαρμογής σε αλλαγές που θα οφείλονται στο κλίμα ή άλλους παράγοντες. Ενδιαφέρον στο σημείο αυτό έχει και η δυνατότητα των ομάδων αυτών να καλλιεργούν και ελαιώνες πέρα από αυτές που ανήκουν στα μέλη τους, δίνοντας λύση σε προβλήματα που αφορούν την εγκατάλειψη των χωραφιών, το υψηλό κόστος παραγωγής λόγω πολυτεμαχισμού του κλήρου, της επιβάρυνσης των οικοσυστημάτων λόγω οπισθοδρόμησης σε καλλιεργητικές πρακτικές που δεν σέβονται το περιβάλλον κοκ. Ακόμη έτσι θα μπορέσει να επεκταθεί η πρακτική της διατήρησης ελιών σε κάδους σε οργανωμένες δομές ώστε να μην αποτελεί μοναδική επιλογή η πώληση των ελιών αμέσως μετά τη συγκομιδή. Βέβαια αυτό δεν είναι εύκολο μια και μετατρέπει τον παραγωγό σε **μεταποιητή** και **έμπορο** και για αυτό ακριβώς το λόγο είναι απαραίτητη η συνεργασία και η παροχή κατάλληλης επιστημονικής καθοδήγησης. Υψηλής ποιότητας προϊόν πρώτης μεταποίησης, είναι σίγουρο ότι θα ενδιαφέρει εργοστάσια τυποποίησης που είναι διατεθειμένα να προσφέρουν καλύτερες τιμές. Παράλληλα οι ομάδες που αναφέρθηκαν μπορούν να ξεκινήσουν από μόνες τους ή ακόμη καλύτερα σε συνεργασία στο πλαίσιο μεγαλύτερων σχημάτων, προσπάθειες για τυποποίηση με σκοπό την παραγωγή τελικού προϊόντος με ταυτότητα και αναφορά στον τόπο προέλευσης, το οποίο θα διαθέτουν απευθείας στην αγορά. Ακόμη θα μπορούν να δοκιμάσουν την παραγωγή νέων προϊόντων και να οργανώσουν παράλληλες ή/και συμπληρωτικές δραστηριότητες. Η ανάπτυξη ομάδων και σιγά – σιγά μεγάλων παραγωγικών σχημάτων θα δώσει και τη δύναμη που χρειάζεται για την παρέμβαση όσο αφορά την τιμή του προϊόντος και τη διεκδίκηση από το κράτος βελτιώσεων στο κανονιστικό πλαίσιο, τους υποστηρικτικούς μηχανισμούς και τις υποδομές (π.χ. αποτελεσματικότερη διοίκηση, αρδευτικά δίκτυα κοκ).

Η σειρά των εκδηλώσεων αυτών θα συνεχιστεί, ενώ σε λίγους μήνες αναμένεται να εκδοθεί από το **Δήμο Ν. Σκουφά** στο πλαίσιο του έργου OLIVE_CULTURE μία μελέτη με αντικείμενο τις προοπτικές της ελαιοκομίας στην περιοχή μας. Ελπίζουμε οι δράσεις αυτές, πέρα από τον προβληματισμό, να συμβάλουν και στην μετουσίωση καλών ιδεών σε πράξη.

<u>ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ</u>

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Κομποτίου «ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΚΟΥΦΑΣ» ευχαριστεί θερμά το Επιμελητήριο Άρτας και όλους τους χορηγούς, που βοήθησαν για τη δημιουργία ηλεκτρονικής- έντυπης εφημερίδας. Σας ευχαριστούμε ιδιαίτερα που επιδεικνύετε έμπρακτα την ευαισθησία και τη συμπαράστασή σας προς το Σύλλογό μας. Πιστεύουμε ότι όσοι συμβάλλουν για τον πολιτισμό, μετέχουν σε αυτόν και σε όσα αυτός προσφέρει στην καθημερινότητά μας.